

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " " "
Egy hétre 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Kohányi Gyula.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseik alkusz szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

Az egyetlen vezér.

Debeczen, jan. 16.

Összefüggésben a költségvetési vitával és az elvi tiltakozásra szorított ellenzéki kijelentésekkel ő kegyelmessége megint beszéltet magáról, Bánffy Dezső bárónak úgy látszik tetszésére van az, ha mennél többet foglalkoznak vele a politikai körök és az újságok. Ezen kívül még az is tetszik, ha ő maga is mennél többet foglalkozik önmagával és másokkal is.

Ez utóbbira különösen jó és bő alkalma volt a múlt őszén megejtett képviselőválasztások után és azóta. Dacára annak, hogy eddigelé a választások legfőbb intézője rendszerint a belügyminiszter volt, a legutóbbi lefolyt választásokat már nem Perczel Dezső a belügyminiszter, hanem Bánffy Dezső miniszterelnök személyesen vezette. És ebben a műveletben mindenben a híres dobokai basa erélye, önkénye és akarata jutott érvényre. És mi türes tagadás, ez a dolog pompásan sikerült is ő kegyelmességének.

Soha olyan félelmetes többsége még magyar kormányának nem volt, — mint a milyen a dobokai basa keze alól kikerült. Azt állítják, a kik jól vannak értesülve a kuliszák mögött történő dolgokról, hogy a választásokat Bánffy nem mint miniszterelnök, hanem mint pártvezér intézte. Ezt pedig cselekedte azon okból, mert mint ő maga beszéli, az ő kormányelnöki szereplésének más

szabadelvű párt létének biztosítása. Mint-hogy pedig e nagy jelentőségű cél elérésére Magyarország ma élő államférfiai között csak egyedül Bánffy Dezső rendelkezik a »megfelelő eszközökkel«, senki emberfia rossz néven ne vegye ő kegyelmességétől, hogy annál a nagy küzdelemnél első sorban a »saját külön» eszközeit használta ki olyan módszer szerint, melyet annak idején már a róla híres «mustra-megyében» jó sikerrel alkalmazott.

Hogy a választási harcoknak általa való legfőbb intézése minő visszahatást szült a saját kabinetjében, az még csak most világlik ki egynemely olyan dologból, amely máskülönben a kuliszák mögött szokott megérlelődni és titokban csak addig marad, míg valamelyik benbenfentes ki nem fecsegi.

Ilyen kulisza mögötti dolog az, hogy Perczel Dezső belügyminiszter mód felett el van keseredve a miatt, hogy Bánffy Dezső a választások alatt egészen a maga szakállára dolgozott és mint kiérdemült dobokai basa minden hivatott tényezőt félretolt az utból, s ő maga intézett mindent a saját izlése, akarata, belátása és bölcsesége szerint hasonlatosképen a mustramegyében máig alkalmazásba vett rendszerhez.

Az intéző szerepnek önkényesen való magához ragadása első sorban éppen Perczel Dezsőnek nem volt inyére, mert hát az eddigi gyakorlat szerint ezt a szerepet neki kellett volna betöl-

teni, igaz ugyan, hogy kissé későn jelentkeztek az e miatt való elkedvetlene-dés a tisztelt belügyminiszter urnál, de hát ahhoz már szokva vagyunk az újabb alkotmányos időszakban, hogy a személyes bántódások megérésére is bizonyos idő kell és nem is csodálatos Perczel Dezsőnél, hogy az októberi sebeki még csak most kezd fájni.

Bármint legyen is a dolog, annyi már is bizonyosra vehető, hogy Perczel Dezsőnek alapos oka van orrolni Bánffy Dezsőre. És mert Perczel Dezső gyengébb legény, mint a dobokai basa, hát nem marad más hátra. minthogy, ha későn is, félrevonuljon a nagyhatalmu és nagy erélyű Bánffy elől, hadd csinálja ő egyedül tovább azt, amit a legkritikusabb helyzetben amugy is a maga szakállára hajtott végre.

Már is rebesgetik, hogy az esetre, ha Perczel Dezső tényleg is megvalósítja lemondási szándékát, Bánffy maga veszi át a belügyi tárczát is. Ugy kell lenni, hogy Bánffynak már nem nyujt elég foglalkozást a miniszterelnökség és mert munkabíró erejének egész teljét bírja, egy tárczával több vagy kevesebb, az nála már nem számos. Mert amiképen a mustramegyében egymaga tudott főispán, kormánybiztos, vasutépítő, szingazgató, bankdirektor, főtanfelügyelő és még sok minden egyéb lenni, ugyanmicsoda megerőltetésbe kerül ellátni a belügyi tárcza teendőit is.

Ő már arra van születve, hogy az ország minden dolgát egymaga végezze

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

KÉRDÉSEK. *)

Az ég legszebb csillagától
Kérdezem:
Van-e ott is dal, tavasz és
Szerelmem?

Zokog-e dal ottan is a
Csalogány?
S van-e öröm a pacsirta
Ajakán?

Van-e ott is lombfakasztó
Kikelet?
Melyet fénynyel aranyoz a
Szeretet.

S van-e boldog, álmodozó
Szerelmem?
Mely, miként a tenger, mély és
Végtelen.

S az ég legszebb csillaga szól
Odafenn:

*) Mutatvány szerzőnek H a j n a l á l m o k
ezimel megjelenő kötetéből.

Itten is van dal, tavasz és
Szerelmem.

S nyílik itt is temetőben
Sirvirág —
De több itt is árny mellett a
Napvilág

Kovácsy Kálmán.

Reminiszcenciák. *)

II.

Baj van Kőpeczen.

Irtta: V Á N T S A G Y Ö R G Y.

Elmult idők kedves és fájó emlékei tí,
mind meg annyi arany betűkkel írott történeti
lapok, hadd lapozgassak kötetek s érezzem,
hogy minden nagyságunk mellett is mily tör-
pék vagyunk azokhoz képest, a kik titeteket
tele irtak.

Az a kis Székelyföld, melyet munkás
lakói országnak szeretnek nevezni, — az én
kincses bányám, mert minden rögéhez egy-egy

*) Az I. közlemény lapunk múlt évi karácsonyi
számában jelent meg.

történeti emlék fűződik, melyről köteteket
lehetne írni.

A történeti emlékeket, melyekben oly
gazdag vagy, nem a népek százezrei, hanem
te maroknyi székely faj — te csináltad. Hozza
vagy forrva ahoz a röghöz, melyet ezred évvel
ezelőtt elfoglaltál; sorsod bár merre hajtsz
visszatérsz, oda — meghalni. Oh, mert szent
ott minden hant, őseid vére avatta szentté.

Ily örökséghez hűtlennek lenni nem
lehet.

A mint végig hangzott az országon az
alkotmányos szabadság öröm rivalgása s lázba
hozta a népek millióinak szívét, a székely nép
nem engedte magát a nagy és világra szóló
esemény által elragadtatni.

Volt oka rá. Hiszen a szabad nemzet,
midőn jogait megsértve látta, szintén f e l t
á m a d t, de meg is b á n t a.

B u k o v német hős (?) tettei — meg-
jelezzendő: a történelem a székelyek hőhér-
jának nevezi, — még ma is szájok ízében van.
Madéfalva veszedelme ma is élénk beszéd és
vita tárgyát képezi.

Nem a lelkesedés hiánya volt náluk az,
hogy örömeiknek kifejezést nem adtak, hanem
csak nem akarták kimondani: magyar, nehigyj
a nimetnek.

el. Ha szüksége van a nemzetnek providenciális államférfira, ott van ő is, ha kell ritka talentumu miniszterelnök, ha kívánatos, hogy a belügyi tárca erélyesebb kezekbe kerüljön, ott van ő. Ha egészséges dolog óriási többséggel rendelkezni a parlamentben, megte-remti.

Eldönti, hogy megbirja-e az ország a 42 vagy hány percentes kvótát és megadja az állami közigazgatás előnyeit majd mint belügyminiszter.

Gyöngye nemzetnek erélyes vezető kell, ott van a híres dobokai basa. Csoda dolgokat művelt egyszerre két-szer két vármegyében. Megfekezte nemcsak a szamosvölgyi vasut robogó vonatait, de meg a szászokat és oláhokat is. Deesen, Beszterczen épen olyan féltelmes ember volt, mint Naszódon. Mindenki úgy tánczolt abban a négy-nyvü két vármegyében, a hogy ő füttyült és mert állandóan füttyült, állandóan tánczolt két vármegye aprajagyja.

Isten kegyelméből az ország főispánja lett most. Végig csinált egy országos választást, országos skandalumokkal, el nem titkolt erőszakkal, de bámulatosan nagy sikerrel. Hát ugyan mi szükség van belügyminiszterre? — Aki mint ő hajdanában basa volt Dobokában, belügyminiszter is tud lenni. Azért hát ne aggódjék senki, mert a dobokai basa mindent pótol és őt nem pótolja senki.

A képviselőház mai ülése. A mai ülésen a költségvetési vitához még Gyöngy Elek és dr. Kola János Debreczen 3-ik választókerületének országgyűlési képviselője beszéltek. — A zárószó jogaival Hegedűs Sándor és Kossuth Ferencz éltek.

A magyar liturgia mellett. A magyar anyanyelvű görög katolikusok által részben már gyakorlatba vett magyar liturgia tárgyában mint tudva van már régebben brève érkezett a római congregatio de propaganda fideitől, amely nemcsak a magyar

liturgia használatát szigorúan megtiltotta, hanem a magyar liturgia könyvek megsemmítését is megparancsolta. Vályi János eperjesi görögkatolikus püspök e brevét kihirdette. Firczak Gyula munkácsi püspök azonban, mint értesülünk nem hirdette ki a brevét hanem egy memorándumban felelt rá, amelyben kiemeli hogy a görög katolikus vallási szertartásban a magyar nyelv részbeni gyakorlata az egyházi isteni tiszteleteknél ősi, régi időktől be van hozva, továbbá javaslatokat tesz miképpen kellene ma a fennálló körülmények és viszonyok kellő mérlegelése mellett a kérdést úgy megoldani, hogy a katolikus álláspont amelynél fogva egy püspök mint az összes hívők disciplinarius tekintetben a pápának mint a katolikus egyház fejének intézkedésétől függenek, megőriztessék másrészt a magyar nyelvű görög szertartásu katolikus hívek magyar nyelv iránti méltányos követelésének elég tétessék.

A hazafias püspök ez eljárásának annál inkább örvendünk mivel a magyar anyanyelvű görög katolikusok legnagyobb része tényleg az ő egyházmegyéjéhez tartozik. Derék főpásztoruk igazságos eljárása a magyar görög katolikusokat csak megerősítheti abban az elhatározásukban, hogy méltányos kérésük teljesítését mindaddig faradhatatlanul sürgessék míg czélt nem érnek.

Krónika.

Debreczen, jan. 16.

Ablakomon bemosolyg a tavaszérzésre csábító hajnali égből, vajh mi lehet-ez? Hiszen január volna tán, nem pedig április? Elvem ellen van ugyan politika között az időjárásról beszélni, de az a langyos szürkeség rácsabít tilos mezőre. Mert nem mindennapi ez a sok eső, az bizonyos, talán bizony Falb Rudolfot gyászolja az ég, a ki sok mindenféle jószolgatosa közt éhenhaláshoz áll közel. Hiszen ami azt illeti, hogy igazak voltak azok, a híres kritikus rémitgétések, könnyű rá a válasz nem csoda ha nem szereztek neki vagyont, sőt ha azt néznők egyedül, hogy annyi lomtarba való óoskaságba oly bünszívósággal ragaszkodni s annyi éveken át butítani a hiszékeny népet, — hiszen csak egy példát mondok rá: a nép azt mendja, udvara van a Holdnak, eső lesz, — Falb, a helyett hogy felvilágosítaná, miszerint az esőnek nem a Hold, hanem az udvar, azok a világos felhő az előhírnöke, belekapaszkodik a Hold szóba s rémitgeti a holdváltozások

okából felmerülő kritikus napokkal a világot, sajnálni sem lehetne.

De hiszen mi is emberek vagyunk s belátjuk hogy egy-egy elme, ha mégoly nagy is, eltévelyedhetik s ilyennek kell tekinteniük a Falb Rudolf fantazmagóriáit is a Hold befolyásáról az időjárásra.

De talán még ezennél még kevesebben fognak binni a kritikus napoknak, mint eddig.

A népszerű természettudományi olvasmányok és előadások eddig is sokat tettek a helyes érzék és tudás elterjedésére, — ha azonban azt a tervet sikerül nyelbeütni, a mely e héten merült fel a budapesti tudományos körökben, úgy lassanként ki fog veszni a babona és előítélet az emberek gondolkodásának intézéséből.

De talán még olyanok is lesznek, a kik ezen sajnálkozni fognak, — akik szerint ez a költészet halálát jelentené...

Ne féljenek uraim, nem fogja jelenteni, még csak naturalistává sem kell lennie okvetlenül a költészetnek...

De térjünk rá az új tervre, a tudományos színházra, melyet az alakulóban levő Univerzum társaság fog felállítani s amelynek feladatai lesznek:

1. A világegyetem, a szervetlen és szerves természet tüneményeivel és törvényeivel foglalkozó összes tudományoknak, népszerű előadásokban, lehetőleg nagy közönség előtt való ismertetése. Szándékozik ez értelemben felölelni ezen tudományoknak egy történeti fejlődését, mint a jelenkorig elért eredményeit és pedig foglalkozva az asztronómia, meteorológia, geológia, geofizika és geográfia, fizika és kémia, zoologia, botanika, mineralógia, fiziológia és biológia, anatómia, anthropologia és ezekkel rokon összes tudományok legérdekesebb és gyakorlatilag is lefontosabb kérdéseivel.

2. Gyűjtemények és laboratóriumok fognak mindig a ke-zőnség rendelkezésére állani, hogy azokban, szakszerű vezetés mellett, az előadásokban hallottak, vagy öt egyébként érdeklő tudományos kérdések felől beható, részletes tájékozást és közvetlen személyes meggyőződést szerezhessen saját vizsgálatai és kísérletezései útján.

3. Különösen érdekes részét fogja képezni az »Univerzum« berendezéseinek egy lehető legelőkeltebbben felszerelt csillagászati obszervatórium, mely összeköttetésben fog állni a kieli központi csillagászati intézettel, távirati értesítést nyervén, onnét minden új

A midőn bekövetkezett az, a mire ők gondoltak és a nemzet fegyvert fogott jogainak megvédésére, akkor ő is megmozdult és mondá: ha legény kell a gatra, én is itt vagyok.

Háromszékvármegye akkori kormánybiztosa — Berde Mózes — összehívta a a karokat és rendeket a feletti tanácskozássra hogy mitevők legyenek?

A felelet az volt: Nehagyjuk magunkat, ne hagyjuk jogainkat. Fegyverre!

Fiaink egy része menjen a főszereghez küzdeni, a többiekkel itthon fogjon fegyvert mindenki — öreg és gyerek.

Megalakította a megye a maga 3000 ezer főből álló hadseregét. Könnyű volt az nekik, mert mindannyian katonák voltak és fegyverük is volt. De nem volt ágyu, nem volt löpor.

Ekkor állott elő Gábor Áron a bereczki egyszerű székely s mondá: oda se neki, az kicsi baj, öntök ágyut a mennyi kell s csinálók löport, ha kell annyit, hogy még Ausztriát is levegő vetethetem.

Bár ismerték magukat, hogy ezermesterek, de ágyu öntést nem próbáltak. Kétkedően fogadták Gábor Áron kijelentését. A mire ő felállott és ezeket az emlékezetes szavakat mondó: Jól van a tyafiak, ha nem hisznek szavaimnak

s nem biznak bennem, én a sajátomból öntök két ágyut, melyekkel az első próba lövést mához két hét múlva meg fogom tenni s ha centrumot nem talállok, a második lövés elé magam állok.

A két hét alatt nem volt látható Gábor Áron. A fülei vashámban dolgozott és dolgoztatott, éjjel, nappal.

Ez idő alatt hangos volt a Szepsi-szentgyörgyi »réta«. A három ezer ember, gyalogság és huszárság tartotta ott gyakorlatait. Készültek ők is a vizsgára, melylyel tanu bizonyosságot akartak ők is a megye színe előtt harczkészségükről.

A két hét eltelt. A megye minden részéből sietett mindenki a nagy nap eseményeiről közvetlen tapasztalatot szerezni. A kis hadsereg ott állott a főtéren. Gábor Áron is megérkezett két ágyujával, 16 tüzerrel, kik közül a legidősebb 17 éves volt. A löport két társzekér hozta.

A karok és rendek Berde Mózes vezetésével kivonultak, a megyeháza feletti, nagy térségre, a hol már készen várta Gábor Áron őket. A beláthatatlan néptömeg mintha templomba lett volna oly némán állott ott.

Elhangzott Gábor Áron vezényszava, az ágyuk eldördültek. Feszült figyelemmel várták a jelzést. Megtörtént. Mind a két lövés centrumot talált.

Leirhatatlan lett a lelkesedés. Mindenki sietett az ágyukhoz. Ölelték, csókolták a ridőg érczet, mely szabadító anyjukká lett. A kétkezdést hatáнтalan lelkesedés váltotta fel. Van ágyu, van löpor.

Gábor Áron e tette által nemcsak a megye megmentője, hanem a székely nép történetében is halhatatlan lett. A hadsereg is nagy sikerrel tette le a gyakorlatokat, mely után a készletben levő töltényeket ki-ozsították; készletbe helyezték őket.

Délután tovább folyt a gyűlés, melyen megbízták Gábor Áront az ágyuk-öntéssel, mihelyül Kis István szepsi-szentgyörgyi harangöntő mihelyét jelölték ki. Felhívták bocsátották ki, hogy minden egyház, melynek két harangja van egyiket 10 nap alatt szállítsa be az ágyuöntő mihelybe. A »nórmát« atalakították löpor gyára a hol az öregek dolgoztak, töltényeket csináltak.

Epen a oszlófélben volt a gyűlés, a midőn egy ponttól borított »erdővidéki« székely atyafi rohan be a terembe és elkiáltja magát: »Baj van Köpeczen.«

A kimerüléstől fuldokolva beszélt el, hogy Heydte oláh vezér ötézer oláhha

csillagászati felfedezésről, azonnali megfigyelhetőséget céljából.

4. Hogy az »Universum« a főfeladatát képező tudományos ismeretterjesztést minél hathatósabban előmozdíthassa, egyik fontos eszközének tekinti egy oly helyiség létesítését, mely minél nagyobb hallgatóközönség befogadására alkalmas és e végből egy tágas és célszerűen berendezett színházi nézőteret épít, előadó emelvényekkel és színpaddal kapcsolatban. Ez utóbbi a tudományos előadások szemléltető formájának lehető legteljesebb kifejlesztésére a kellő területtel és gépezeti berendezéssel bír. Ily berendezés mellett az összes előadásokat megfelelő színpadi díszletek és változatok, valamint szkioptronnal vetített képek fogják éleníteni. Hogy az ily látványosságok azonban tényleg megfellehessenek komoly tudománykedveltető és ismeretterjesztő hivatásuknak, azokat mindig először szobeli magyarázatokkal fogják kísélni: minden látogató beleptekor egy az előadást részletesen és szakszerűen ismertető szövegkönyvet fog díjtalanul, vagy esetleg csekély külön díj ellenében kapni.

5. Feladatai közé sorozza ezeken kívül az »Universum« minden közhaznu, vagy közérdekű tudományos felfedezésnek, vagy műszaki és ipari találmányok a lehetőség szerint azonnali bemutatását. Előbbiek mindig és részben az utóbbiak is az »Universum« költségén, az ipari találmányok közül azonban egyesek, a körülményekhez képest, esetleg a feltaláló költségén fognak bemutatásra kerülni.

Ezen működésével kapcsolatban fog állani az »Universum« helyiségében rendezetű kiállítás, melyben a legnevezetesebb és erre alkalmas találmányok a közönség által mindig megtekinthetők lesznek.

6. Az ismeretterjesztés egyik eszközéül az »Universum« ugyanily cím alatt népszerű tudományos folyóirat kiadását tervezi, mely egyelőre havonként egyszer megjelenve, nemcsak az »Universum« működésével és azzal kapcsolatos kérdésekkel fog foglalkozni, hanem különös gondalal megválasztott népszerű ismeretterjesztő cikkekkel és a tudományos világban fölmerülő általános érdekű újdonságokat fog közölni.

A terv részletei oly precízitással vannak kidolgozva, a mely ellen semmi kifogás nem tehető s most már csak sikert kell kívánnunk a tervezőknek, mert — mint a berlini példája

mutatja — pár év múlva már a vidéken is lehetséges főkövet állítani...

De ha már az ellen is felmerülhetett a kifogás, hogy rontja az illúziót, mit szólunk arról a tegnapi telegrammról, amely azt jelenti, hogy a Robinson szigete elsüllyedt, — igaz van a Brányai Emilnek, aki a hirre rögtön megpendítette a kobzát s a következő remek légiát zengte el az elsüllyedt sziget felett, melyet legalább itt kötelességünknek tartjuk olvasóinknak bemutatni:

Eltűnt...

Villámnak szárnyán jött a hír ide,
Hogy elsüllyedt Robinson szigete
És mint a villám csap le ránk e hír,
S a gyermekek sok milliója sír,
S a gyermekekkel könyeznek a vének.
Elpusztultán minden a júnus szigetnek!
Robinsonod meghalt már réges-régen,
De milliók támadtak a helyében.
Szikláidat mi birtokunkba vettük,
Kördöket járunk, kunyhókat építettük.
Ha bennünket megöszítet a kor,
Más nemzedékre jött megint a sor,
Örökbe adtuk kedves gyermekünknek,
S pezsgés, vidám zaj rajtad sohse szűnt meg.
Félig valóság, félig álom voltál,
De az idővel mindaddig dazoltál.
Most ellened tört tenger bős dagálya,
És elsüllyedtél mint egy kincses gálya.
Azért történt ez — én így magyarázom —
Mert nincs már gyermekek kihűlt világon?
Ó, kis sziget, akármikor vett el,
Értem, hogy benned egy világ veszett el!
Tündérvilág; kimondhatatlan, drága:
Illúzióknak bűvös világa!

Nem, nem veszett el, kiáltom én, visszaadja a tudományos színház...

A t. közönségtől pedig bocsánatot kérek, hogy e krónikában szó sincs a politikáról, — de egyrészt nem is volt valami fontos politikai tárgy, meg ilyen illúziós világban kár volna azzal rontani a levegőt...

Fejő.

Nyomában rohantak a székelyek s egész nap üldözték őket.

Fényesen sikerült az első tűzpróba. Az ellenség leverve, közel ezeröttszáz embert vesztett.

A kirabolt és leégett Köpeczért s legyilkolt 600 székelyért szörnyű bosszu volt állva.

A lelkes kis sereg halotti és diadalmi tort ült.

Ez az esemény szolgált alapul, annak a székelyek között használt s már közmondássá vált szólás módnak: **B a j v a n K ö p e c z e n.**

A néhai jó atyám jegyzeteiből, ki végig küzdött szintén a szabadságharcot — irtam ki ezt az eseményt.

A szabadságharc történetének megírói nem emlékeznek meg róla, vagy ha meg is oly sok kihagyással, hogy ezáltal érdektelenné lesz.

Azt hiszem nem teljesítek felesleges munkát, ha e jegyzetek nyomán leírom a szabadságharc egy-egy elfelejtett vagy tévesen leírt eseményét. A szerkesztő ur szives engedelméből, »Reminiszcenciák« czímen folytatni fogom cikk sorozatomat.

Egy érdekes okmány.

— E. Kovács Gyula a debreczeni kollegiumban. —

Debreczen, jan. 15.

Nem egy nagy ember került ki már a debreczeni főiskola falai közül, hogy többet ne említsünk: P e t ő f i, F i ó k, S z a b o l c s k a s kitől most ezt az érdekes eredeti okmányt közöljük, E. K o v á c s Gyula, a kolozsvári színház s az egész ország leghíresebb tragikusja is.

A ki, mint e sorok írója is, abban a jótéteményben részesült, hogy »b e n t l a k o s« lehetett, csak az tudja, hogy ez a bohém élet mennyi reminiscenciával jár.

Kezdjük a legkisebb »b e n t l a k o s« on, ki mai napig is »d á r d á s« címet visel s lakbér fejében reggel és délben seper, szerdán és szombaton pedig az ágyak aljának is megmutatja az iskola gazdájától kapott seprűjét, dolga továbbá, hogy a hányszor csak szükséges, vizet hozzon a rendesen beütött száju korsóba s téiben 5 órakor fölkelve, tüzet is rak coetusbelieinek, kik még akkor a másnap leckékről, a havi gázsiról, a provizióról, az elekcióról, vagy talán a legációról, vagy Isten tudja, hogy miről álmodoznak.

Régen is, mint most, három kaszt uralkodott: a gymnazistáké, jogászoké és a theologusoké. A gymnazisták coetusában a kisebb diákok egy nagyobb gymnazista (szobafőnök) felügyelete alatt állanak és saját kebelében birja napról-napra más-más »d á r d á s«-át. A jogászok és theologusok coetusában pedig rendesen ugyanazon fakultás hallgatói ütnek tanyát; de megenik, hogy össze is keverednek, minek aztán nem egy éles vita, csipős élc s több efféle köszöni születését. Utóbbi coetusok a gymnazisták coetusában birják »d á r d á s«-aikat s ugyanazon kötelességeket kell teljesíteniük, mint a saját magukéban, sőt még ha boltokba küldik őket is, menniök kell s nagy ritkán történik meg hogy egy krajcárt is kapjon fáradságáért.

Hogy nagyon sok összezörrenésnek eleje vétessek, mi a tűzesvéri fiatalok között bizonyára napirenden volna — minden rendszerező coetus törvényeket alkot magának, melyeket ma is, ha megvan s legalább egy erélyesebb öre is akad, tiszteletben tartanak s nincs aki azokat átalhagná.

Egy ilyen coetusi törvényt mutatunk most be olvasóinknak, melyet még 1856-ban hoztak a XVIII-ik szoba lakói »a közjó fenntartása tekintetéből«, mely törvény értelmében a már ma leghíresebb magyar tragikus, ki akkor még csak K o v á c s Gyulának írta magát s az ifjuság vezetője volt — a s z o b a t i s z t á n t a r t á s á r a n e v e z t e t t k i

Az érdekes okmány — melyet a kiváló művész maga küldött be eredetben közlés végett lapunknak, szó, — kiállítás — és helyesírás tekintetében egyaránt híven következőleg hangzik:

(kivül:)

Nov. 16-án kelt közös

határozata a IX szoba lakósinak.

(1. lap.)

A IX-ik Szoba lakósinak közös határozata.

— Nov. 16-án a közjó fenntartása tekintetéből.* —

1.) Pénztárnok s egyszersmind szobafőnök G y ö r f f y Karoly.

* 1855-ben a IX-ik, 1856-ban a XVIII-ik szobában laktam. E. K. Gy.

ronított a védtelen falura és ott rabol, — gyilkol.

Szavának igazságot adott a nyugoti égboltozat vörössége, mely nem a feltűnő est bajnalt, hanem a falu egészét jelenté.

Mintha egy alak kiáltott volna fel, — hangzott e kiáltás:

— Robanjunk testvéreink megmentésére!

Az éj leple alatt vonult át sötét erdei utakon a nap eseményei által fölkelkesített kicsiny hadsereg.

A kora reggeli órákban érkeztek meg. Borzasztó látvány tárult eléjük.

A kis falu lángokban állott. Lakóinak nagyrésze legyilkolva, egy kicsiny része pedig a tempom körüli várkerítés falai között küzdött élet-halál harcra a vad csordával.

He y d t e a közelgő székelyek elé állítá seregét.

Megkezdődött a csata.

G a b o r Áron tette az első támadást. Ágyui megszólaltak, melyeknek jól irányzott tekéi egész utcákat sepertek az ellenség sorai között.

E meglepetésre H e y d t e nem volt elkészülve. Az ágyuk irtó tüze megrettentette seregét, mely eszeveszetten rohant a »Rika« erdősége felé.

- 2.) A szoba tisztántartására kinevezetelt Kovács Gyula.
3.) Jegyző Mile József.*
4.) Szolgafelügyelő Dede Lajos.
5.) Kisbíró Beke Sándor.

ezen határozat szerint:

- 1.) Pénztárnok kötelessége:
a.) A szoba bérletét kezelni.
b.) Gyertyáról gondoskodni. } közkölségen
c.) Seprűt korsót vétetni.
d.) A fát felvágatni.

e.) a Szoba minden szükségeiről gondoskodni

A tisztaságrai felügyelőnek kötelessége:

- a.) A szoba földjének mind a gyala a látt mind a közép eni tisztántartása s a szemét mindenkor kivételése

b.) Minden eszközök rendes helyre való tételése.

Jegyző kötelessége:

- a.) Minden kiadásokat és bevételeket följegyezni.

Dede kötelessége:

- a.) A szolga jó magaviseletére annak kötelessége

rendes teljesítésére felügyelet.

5.) A kisbíró kötelessége:

- a.) Gyűlést hirdetni és f a v á g a t á s k o r i t t h o n m a r a d n i .

Kelt Debreczen Nov 16 1855

Mile József
jegyző

(II-ik lap.)

A fent említett kötelezettségek pontos megtartására s teljesítésére magunkat alól irtak kötelezzük:

Szobafőnök:

En előtte Lávai Lajos m. p. Györfly Károly mk
előtte Deezse Ignác mp. Kovács Gyula mk
A szolga bérbe felvettem okt Dede Lajos mk.
4 től fogva Január 28-ig
5 frt. 48 krt. Beke Sándor
ebből adtam az

édes anyjának 5 frtot. Jegyző:
neki adtam kenyére 30 krt Mile József mk.
még van nállam 18 kr.

Doboz Miklós mk
Szarka mk.
Bor F. mk. Batogh H. mk.

Színház.

Ezerév. Tegnap volt e héten az ötödik színmű és drámai est. Igaz, hogy e körülmény megboszlulta magát Komjáthyn mert a négy estén közepes házak voltak, úgy de tegnap este már szép közönség volt a színházban, ámbar meglehet, hogy a mai hatodik drámai előadásra ismét kevés közönség gyűl egybe. Az Ezerév tegnapi tizedik előadása is olyan volt, mint az előbbi kilencz, a közönség most is lelkesedett és tapsolt.

E. Kovács Gyula jubileuma. A jövő héten f. hó 21-én és 22-én üli meg E. Kovács

*) Mile Pál, lapunk belső dolgozótársa nagyatyjának testvére. Szerk.

Gyula, a legelső magyar tragikus, kinek diák-életéből lapunk mai számában egy rendkívüli érdekes okmányt közlünk, 40 é. színészi jubileumát Debreczenben. Legkitűnőbb szerepeiben lép fel ez alkalommal a debreczeni színházban, ahol ő működését megkezdte. Az első este Dumas Sándor nagyhatású színművében »K e a n E d m u n d « czimszerepében lép fel a második este legnagyobb alakításában »Lear király« czimszerepében mutatja be magát. A társulat erősen készül már az előadásokra s a két darabból, serényen folynak a próbák. — Szerdán, f. hó 20-án érkezik a művész Debreczenbe s 21-én délelőtt a társulattal együtt tart a két darabból próbát. Mint értesülünk a közönség körében mozgalom indult meg az iránt, hogy a jubiláló művész értékes ajándékkal lepjék meg.

B. Ruzsinszky Ilona fellépte. B. Ruzsinszky Ilona asszony hosszas betegsége után f. hó 20-án lép fel Zaik itt rég nem adott operettjében »A b o i s y i b o s z o r k á n y b a n «. Bizonyára szívesen fogja üdvözölni a közönség kedvencét, akkor midőn egészsége megengedte, hogy újra a színpadra lépjen.

A nagyváradi bódé sorsa. A nagyváradi nyári szinkört a következő két szezonra Nagyvárad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 23 szóval 61 ellenében L e s z k a v András aradi színgazgatónak adta ki M e g y e r i kolozsvári színgazgatóval szemben, kit pedig úgy a színgyűbízottság, mint a tanács erősen partolt.

Ujhazy Margit urhölgy, Ujházy Edének a nemzeti színház nagy művésznének huga hétfőn a nyíregyházi színpadon Csiky Gergely »N a g y m a m a « czimű vigjátékában lép fel. Ujházy Margit kiváló ambícióval lép a színi pályára, mely annyi babér termelt Ujhazy Ede számára. A magunk részéről is kívánjuk hogy e törzsés pályán működését siker és elismerés kísérje.

IRODALOM.

Hajnal álmok. Új verskötet... azt mondják erre ma már most is sok van belőle. Mindamellét bátorságot veszünk magunknak, hogy felhívjuk a közönség figyelmét egy fiatal poétának első kötetére — K o v á c s y Kálmán ő, a »Debreczen« olvasóinak régi kedves ismerőse, akitől annyi szép verset közöltünk már. Mintegy tíz esztendeje versel, már kis diák korában első verselője volt az önképzőköröknek s hamar bejutott neve a lapok hasábjaira is, különösen a »Debreczen«-valja őt örömmel a magaénak s azóta mind jobb és jobb nevet vívott ki magának s elismert poétája lett rövid időn a debreczeni diákságnak, ki ne emlékeznék remek imájára, amelyet augusztus 2-án a nagy templom árnyában áhitattal rebegett a szavaló nyomában a M a g y a r o k I s t e n é h e z. — Addig is, míg előfizetési felhívása megjelenik, ajánljuk a H a j n a l á l m o k a t a közönség szíves figyelmébe.

Felolvasás a tudományos színházról. A felhalmozódott közleni valók megfosztottak bennünket attól, hogy erről a nagy jelentőségű tervről lapunkban megemlékezzünk. Így csak mai krónikánkban van róla bővebben szó, ahol is igyekszik a m i F e j ő n k röviden hű képet adni a magyar Urániának mire egyik szövecczekben utazó s mindennek daczára a közepesen felül elhízott munkatársunk meg is jegyezte, hogy előnti a t e j u t

már a földet is, legalább képben ha fejni is fogják az eget. Denikve elég az hozzá, hogy a tervezők nem elégszenek meg az eszme megpendítésével, hanem felolvasás útján is igyekeznek neki híveket szerezni. A mai postával ugyanis a következő meghívót kaptuk: Meghívó. A m. kir. országos meteorológiai és földmágnességi intézet 1897. január hó 17-én d. u. 5 órakor tanácstermében II. kerület, főutca 6. sz. I. em. felolvasó-estélyt tart. Tárgy Dr. K ö v e s l i g e t h y Radó egyetemi tanár ur: A berlini »Urania«-ról. Budapest, 1897. január 14. Az igazgatóság.

Ujdonságok.

* Istenitisztelek. Holnap, f. hó 17-én, vásárvasárnapján ősi szokás szerint az összes ev. ref. templomokban az istenitiszteleket a theologus ifjak végzik. Az ág. ev. templomban d. e. 10 órakor M a t e r n y Lajos ev. lelkész végzi az istenitiszteleket.

* Központi hírszolgálat a városnál. A városi tanácsülésen éppannyira érthetetlen, mint különös határozatot hoztak. Kimondta ugyanis a tanács, hogy ezentul a hírlapírók a központi (városházi) híreket egyedül és kizárólagosan a p o l g á r m e s t e r i titkártól fogják kapni, az i g t a t ó n a k pedig fegyelmi eljárás megindításának terhe alatt megtiltatik a hírlapíróknak bármely hír kiszolgálása is. Egyelőre ehhez a dologhoz egyebet nem kívánunk szólni, minthogy a vidéki hírlapíró szövetség helyi bizottsága a ma délutáni ülésében fog ezzel foglalkozni.

* Miniszteri titkár Debreczenben. Dr. P o d h o r s z k y László kereskedelemügyi miniszteri segédtitkár ma városunkba érkezett a vásárugy rendezése és a marhajárlatok kezelésének javítása végett. — A miniszteri segédtitkár néhány napot fog ez ügyben városunkban időzni.

* Schmidt Sámuel feldisítése. Mint már tegnapi lapunkban jelentettük, Schmidt Sámuel helybeli derék hangszergyáros a londoni iparkiallitáson nagy érmet kapott s az már meg is érkezett a polgármesteri hivatalhoz. Atanács mai ülésében diszította fel Schmidt Samuelt a nyert és kiérdemelt érdemrenddel, melyet a nagy érem átadásával kapcsolatban S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester szép beszéd kíséretében tüzte a derék iparos mellére, ki meghatva köszönte meg az ünnepléses átnyújtást a polgármesternek.

* Hajdúvármegye közgyűlése. Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága ez évben első közgyűlését február hó első felében valószínűleg 14 vagy 15-én tartja meg, amelynek számos rendkívüli fontosságú tárgyai lesznek.

* A vidéki hírlapírók szövetségének. Debreczenben ma történt az első adományozás a vidéki hírlapírók szövetségének javára. Az első adományozó, a ki sietett a hírlapíródalom munkásai iránt elismerését nyilvánítani és a nagy cél anyagi eszközeit gyarapítani. Mendelovits Lajos ur debreczeni kereskedő, a ki ma a szövetség javára 10 frtot adományozott s adománya kapcsán a következő megleghangu levelet intézte ifj. G i l y Edéhez, a vidéki hírlapírók szövetsége helyi bizottságának elnökéhez:

Igen tisztelt Elnök ur!

A vidéki hírlapírók debreczeni helyi bizottságának megalakulása alkalmából a hírlapírói testület iránti becsülésem és méltánylások

szerény jelűl van szerencsém a szövetség céljaira 10 frtot mellékelten megküldeni.

Adományomat, bár szerény, fogadják szívesen tőlem, mint 18 éves hírlapelárusítótól, aki a lapok terjesztését kezdeményeztem s aki a hírlapíróknak sokat köszönhetek, mert hálma jelűl küldöm a azon biztosítással, hogy a szövetséget a jövőben is szívesen támogatni igyekszem.

Maradtam,

Debreczen, 1897. jan. 16,

hazafias üdvözléssel:

Mendelovits Lajos

* **Rendkívüli tanácsülés.** A ma délelőtt 10 órakor Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöklete alatt tartott ülésen Schmidt Sámuel feldisztetésén és a hírlapírókra vonatkozó sérelmes határozaton kívül még több fontos határozat jött létre. Így kimondta a tanács, hogy a tanácsülésen kívüli rendkívüli ügyek elintézésére minden kedden és pénteken délután 3 órakor ülést tart, a melyeken a polgármester akadályoztatása esetén a főjegyző elnököl. — Elhatározatokat továbbá, hogy a tanácsülésen elintézt ügyekről mindennap jegyzőkönyvet vezetnek, a melyeket a polgármester és főjegyző aláírnak. Ezen jegyzőkönyvekben az elintézt ügydarabok száma, továbbá hogy »egyhangulag», vagy »szótöbbséggel« hozták-e a határozatot és végre a kisebbség véleménye is bevezetettik.

* **Pénztárvizsgálat a megyénél.** Tegnap a vármegye pénztárában gróf Dégenfeld József főispán és dr. Medve Zoltán főispáni titkár pénztárvizsgálatot tartottak, amely alkalommal mindent a legnagyobb rendben találtak.

* **A kereskedelmi miniszter körrendelete.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ma hosszabb körrendeletet küldött Debreczen sz. kir. városához, amelyben a kisebb képesítéshez kötött ács és iparosok munkakörét szabályozza.

* **A függetlenségi kör bálja.** Egy hét még s a farsang legkedélyesebb és leglátogatottabb báljának napja elérkezik. Folyó hó 23-án lesz, mint már többször megirtuk, a debreczeni függetlenségi kör bálja a Korona vendéglő ez alkalomra igen szépen feldíszített nagy termében. Erre a bálra készül ma Debreczen minden szép lánnya, ki a kedélyes mulatságot és a tánczot kedveli. — Találkozót ad ott egymásnak minden szép leány, minden vig cimborá. A fáradhatlan rendezőség mindent elkövet, — hogy a mi balunk minden tekintetben sikerüljön, hogy a ki azon részt vesz, kellemes emlékekkel távozhasson onnan. A függetlenségi kör bálja ez évben nemcsak nagyszabásúnak, de rendkívül érdekesnek is ígérkezik, hogy miért, azt még korainak tartjuk elárulni.

* **Kinevezés.** A debreczeni ítélőtábla elnöke Mikócz Péter nyíregyházi lakost végzett joghallgatót a debreczeni ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká kinevezte.

* **A magahitt kalmár.** Az a kéziratban reánk maradt és Csokonai n a k tulajdonított költemény, melyet a fenti czímen néhány hóval ezelőtt mi is közöltünk, egész irodalmi érdeklődést keltett maga iránt. Az Egyetem Theologiai Közlöny, e tudományos folyóirat immár másodszer foglalkozik vele. Először Kardos Albert ismertette, közölve tartalmát és kifejezve Csokonai szerzősége iránti kétségeit (1895 okt. füzet); most a folyóirat ide-

elő füzetében Binder Jenő, egy az európai irodalmakban rendkívül jártas irodalombúvár foglalkozik a költeménnyel. Kimutatja, hogy forrása az Ezeregyéj meseiben található, de a Csokonai szerzőségét ő is kétségbevonja, már csak azért is, mivel az Ezeregyének az a kiadása, mely Amagahittkalmárnak az eredetijét magában foglalja, későbbben jelent meg, mint Csokonai halála. A kérdés tehát most még bonyolódottabb, kivált ha a kéziratra a szakértők kimondják, hogy Csokonaitól való. — Akkor ugyanis azt kell majd kutatni, honnan nézhet Csokonai a költemény tárgyát, az ő idejében, mikor az Ezeregyében sem fordul elő? Ha pedig — a mi valószínűbb — a kézirat nem bizonyul Csokonaiénak, akkor még mindig megoldatlan a kérdés, hogy kinek is köszönhetjük ez érdekes meseanyag-magyar nyelvre ültetését és elég kellemes verskebe való foglalását? (K. A.)

* **Figyelmeztetés.** Tudomásunkra esett, hogy egy fiatal ember magát szerkesztőségünk tájának nevezvén, különféle követelésekkel és ígéretésekkel lép fel a közönséggel szemben. Kötelességünknek tartjuk tehát figyelmeztetni a közönséget, hogy csak az vallhatja magát munkatársunknak, ki erről főkapitányi igazolványt felmutatni képes. A magáról megfélekezett fiatal embert pedig óva intjük, hogy ne merészeje továbbra is bitorolni a hírlapírói czímet, mert különben kénytelenek lennénk teljes nevét kiírni.

* **A Gőnczy egyesület központi bizottsága** f. hó 18-án hétfőn d. e. 11 órakor az Otthouban ülést tart, melyre a központi bizottság t. tagjai meghívának. Tárgy: a választmányhoz beterjesztendő ügyek, a filléres bazár és a szerkesztő bizottság számadásainak tárgyalása. Tisztelettel az elnökség.

* **Eljegyzés.** Albert István helybeli önálló szürszabó iparos eljegyezte Tóth Karoliná szasszonyt Kabárról.

* **Iparunk haladása.** Hogy a külföld előtt mily nagy tekintélynek örvend fejlődő iparunk s hogy minő élénk érdeklődéssel viseltetik az iránt a külföldi sajtó is, mutatja ama örvendetes dolog, miszerint a legközelebb megjelent Über Land und Meer, mely egyike a legelterjedtebb német képes lapoknak, hosszabb cikkben emlékezik meg a magyar millenniumi kiállításról s különösen jóhírnév helybeli kereskedőnk Mendelovits Lajos által csoportosított debreczeni hortobágyi s alföldi különlegeségekről, melyek a külföldi látogatók figyelmét a legnagyobb mértékben felkeltették. — Mint örömmel értesülünk — Mendelovits ur, ki egész lélekkel rajta csüng iparunk fejlesztésén, eme csoportos kiállítást bemutatja az idei Brüsszeli (Belgium) s Kievi (Oroszország) kiállításokon is. Rég nélkülözött iparunk egy ily buzgó férfit, ki életcéljának tekinti, előre immar az annyira elnyomott hazaiipart. Valóban nem tudjuk kellőképen figyelmükbe ajánlani iparosaink Mendelovits urat, ki nagy anyagi áldozatok árán bár, de dicsőséget szerez mindenütt a hazai, de különösen a debreczeni iparczikkeknek.

* **A foghuzás gyakorlása.** A belügyminiszter ma érdekes körrendeletet küldött Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának a melyben szabályozza a foghuzás gyakorlására adandó kivételes és ideiglenes engedélyek kiadását.

* **Október vagy április?** Ez a fogas kérdés, a mi tudós és tudatlant, bölcsét és bolondot egyképen tépelődésre készítet, nem híven a kalendarium rideg numerusainak, melyet alaposan lezáföl maga az időjárás s az utca népe. A gallér világos nadrágban, a kalucsni alatt könnyű sárga cipőben vászon esőköpenyegben s világos keménykalapban megy a déli korzóra; a lányok és

asszonyok tarka virágos kalapban, rövid, könyökig érő gallérokban sétálnak, kezükön vékony chevreux-kestyű, szegfü és ibolyacsokor a gallér csipke fodrain. Az utcákon pedig áll a sáros víz, az aszfalt lucokját délre felszarítja a ki-kisütő nap s estefele rendszeren megered a szitáló eső. Tessék most már eldönteni, milyen hónapot élünk — októberben vagy áprilisban vagyunk-e? A naptár ugyan január 16-ot mutat, de ugylátszik az időjárás megunta a kalendarium diktaturáját s emancipálta magát a naptár csinálók zsarnoksága alól. Vagy tán a mennyei meteorológiai-iroda vétele volna el az időjárást, tán nagyon megvenült már az iroda igazgató s kifelé tanult a tudományából, mint a vén cigány? Akár úgy van, akár nincs a probléma szal megoldást nyer, mert ha gl is fogadjuk a naptár álláspontját, hogy január 16-ik a van de hát akkor — hol a hó? Hol az fagy, a jég, a farkasok, a megevett tót nap számos, a csengő szános egyéb elemi kellekei a télnek? A ki erre meg tud felelni, annak én elhiszem, hogy csakugyan január 16-át írunk, egyébként pedig eldöntetlen marad a kérdés: áprilisban vagy októberben vagyunk-e?

* **Uj bérkocsialomás.** A főkapitányság a színház előtt bérkocsialomást szervezett s ott ezután ugy nappal, mint éjjel több egy és kétfoga u kocsit áll a közönség rendelkezésére.

* **Vásári tolvaj.** Itt vannak, megérkeztek a vásárral együtt a tolvajok és zsebmetszők. Egyik közülök nagyon is közönséges és ismert módor jutott tegnap egy orához. Este 8 és 9 óra között a Csokonai kert mellett haladó Tóth Sándor bérház utcai lakost egy 14—15 évesnek látszó fiu megkérdezett: »hány óra bácsi«. A jámbor ember mit sem sejtve vette ki óráját zsebéből, abban a percben a fiu már az órával együtt rontott a messze távolban A kollégium jobb kapuján beugrott de onnan bizonyosan a fűvészkert felőli kapun ki is menekült. A károsult jelentést tett az esetről a rendőrségnek.

* **Leszurt sertések kivitele Csehországba.** A földmívelési miniszter a következő körrendeletet bocsátotta ki valamennyi törvényhatóságnak: Tudomásul vétel és közhírre tétel végett értesitem a törvényhatóságot, hogy a csehországi cs. kir. helytartóság f. évi december hó 6-án kelt 195045 sz. hirdetménye szerint Magyarország és Horvát-Szlavonország területéről a leszurt sertések Karlsbad városba az 1896. évi július hó 23-án kelt 48180 sz. körrendeletben (475 sz. Állategészségügyi Értésítőben) foglalt feltételek mellett bevitelők. Budapest 1896. december 12-én. A miniszter megbízásából. Ottlik Iván m. k.

* **Az »iparos kör« tánczvigalma** február 7-én (vasárnap) a »Bika« szálloda disztermében fog megtartatni. A rendező bizottság intézkedett, hogy a meghívók a jövő hét folyamán az érdeklődőknek és családjaiknak megküldessenek.

* **Az iparhatósági megbizottak alakuló ülése.** Az ujonnan megválasztott iparhatósági megbizottak alakuló gyűlésüket tegnap tartották meg dr. Boldizsár Kálmán, az iparhatóság vezetője, t. b. kapitány elnöklete alatt. Mindjárt az ülés megnyitása után kifejtette az ülés célját s felhívta a jelenlevőket a megalakulásra. — Elnöknek megválasztották Ricke Géza — Elnök helyettesnek Davidházy Kálmán könyv költő. Ezt a csoportok megalakulása követte. Az ipariskolai látogatást végző albizottságba megválasztották Davidházy Kálmán elnöklete alatt Fogel Gyula, Prelovsky Andras Révész Lipót, Mátéka Sándor, Thieszen A. Ungvári Mihály, Nagy Gábor, Lamprecht Frigyes és Szabó Istvánt. A gyárak vizsgálata-

val megbízott albizottságba a belváros területén megválasztották D e u t s c h Hugó elnököle alatt Veréb István és Mehes Béla a külsőségeken R i c k l Géza elnököle alatt: Cseresznyés Sándor és Sutraka József. Ezen albizottságokon kívül minden iparost megbízták hogy a saját szakmájabeli iparos műhelyeket minél gyakrabban vizsgálja meg.

* **Kereskedő ifjak ismerkedési estélye.** A kereskedő ifjak önképző egyesülete folyó hó 23-án szombaton este saját helyiségében ismerkedési estélyt rendez mely társas vacsora az egyesületi dalárda néhány szép éneke alkalmi szavaltat és az ez alkalommal megtartandó kisorsolással egybekötve leendő megtartva. Ezen estélyre a t. egyesületi tagok és a kartársak figyelmét felhíva mely iránt az érdeklődés oly szépen nyilvánul, hogy az ezen estélyen részt vevők egy igen kellemes este eltöltésében fognak részesülni. Az estélyen résztvevésre a háznagnál levő iven lehet aláírkozni. K o v á c s Béla a keresk. ifjak önképző egyesületének háznagya.

* **Köszönetnyilvánítás.** Özv. Spitzer Jakabné urnőnek azon 10 frtért, melyet a Zion-egylet menház alapja javára adományozni sziveskedett, ez uton is hálás köszönetet mond az egylet előjárósága.

* **Felülfizetések a Gazdász bálon.** A debreczeni gazdász bálon a következő felülfizetések történtek: F. F., Váczy János, Br. Josinczy Miklósné, Pongrácz Géza Márky Imre, Szabó Emil 5—5 forint, Kardos László 4 frt, Kacs Kovács Ivánné, és Békés Lajos 3—3 frt, Özv. Hegyi Mihályné, Balogh Bechert Manó, Bechert Alajos 2—2 frt, Pilskey N., Oláh Károly és Varza Ferencz 1—1 frt. Összesen 52 frt. Némethy Jenő b. b. pénztárnok.

A vasutnál feledett tárgyak elárverezése. A vasuti kocsikban és varotermekekben az utazó nagyközönség által elhagyott tárgyak mint botok, esernyők, bőröndök stb. miután azok tulajdonosaik által a megszabott 3 havi időn túl sem igényeltettek az üzletszabályzat 38 § a értelmében f. év. és hó. 18-án Debreczen állomás podgyász felvételi helyiségében nyilvános árverezésem el fognak adatni.

* **A vőlegénység átka.** Az eljegyzési lapokat a melyek az új eljegyzéseket körtülük világgá tudvalevőleg két hétre kifüggesztik az anyakönyvi hivatal kapujára mint-gy cégérnek. Az eljegyzési hirdetési táblának rendes közönségük van, többnyire a szegényebb rendűek közül, kikoszorázott fiatal emberek és családott vén leányok akik mintha szerelmük kálváriája előtt állnának könnyben uszó szemmel nézegetik a hirdetési tábla dróttján át szívök örökre elpártolt szerelmének nevét. A keseredett szívek közé újabban más alakok is vegyültek. A hitelezők. Kiskereskedők kisiparosok, akiknek az a megrögzött szokasuk hogy hiteleznek fiatal embereknek. A hitelezők megjelennek az anyakönyvi hivatal előtt és tanulmányozzák a hirdetési táblát s amint ismerős névre bukkannak szaladnak föl a községi bírósághoz a melynél mindjárt pórt akasztanak a boldog vőlegények nyakába.

Blau Gyula beadványai.

Debreczen, jan. 16.

Tegnap lapunkban tett ígértenköz híven ime itt közöljük B l a u Gyula két beadványát, — lássa mindenki, milyen ember ő: Szab. kir. Debreczen városi tek. tanácsának Debreczenben.

Vettem a tek. Tanács 8784.—96. számú végzését, melynek folytán kénytelen vagyok ugyan kiutalt óvadékaimat a házipénztárnál felvenni, mindazáltal tekintettel arra, hogy az elem terjesztett s általam aláirt szerződés szerint az építkezésnek megkezdése s keresztülvitele egyedül a szerződésnek a tek. Tanács részéről való jóváhagyásából tételt függővé, ez irányban azonban semminemű határozat velem nem közöltetett; tekintettel arra, miszerintugy az arlejtési, miat a szerződési feltételekben egyedül a városi Tanács jelöltetett meg olyan

faktor gyanánt, a melylyel a vállalkozó tárgyal szerződik s a mely az építés kérdésében meghozott határozat kizárólagos végrehajtója az, hogy a Tanács e jogkörétől megfosztható s az építkezésnek a napirendről való levétele kérdése a p á l y á z a t e l d ö l t e után is felmerülhet és tárgyalható, sem az árlejtési sem a szerződési feltételekben ki nem kötetett, az építkezés kérdésének elejtése tehát az én jogaimat nem alterálhatja; tekintettel arra, hogy a városház építését nyilvános árlejtésen nyertem el, hogy a város által eajtvé terjesztett szerződést minden módosítás nélkül a terveket egészben s részleteikben a költségvetést elfogadtam s aláirtam s hogy a munkálatokat a kiszabott időre elvégezhessem, összes előkészüle imet megtettem, az építkezéshez szükséges anyagot s munkaerőt előre biztosítottam összes műszereimet, állvány fáimat Debreczenbe szállítottam s a szükséges tőkéket megszereztem s le is kötöttem: mindezeknél fogva az építkezés elmaradásából származó készkiadásaim, tényleges károm s elvont hasznom megtérítése iránt jogot formálok azt sz. kir. Debreczen város közönségével szemben fentartom s érvényesíteni fogom. Tehetem ezt annál inkább, mivel az építkezési vállalat abban maradását tekintetében engem semminemű mulasztás nem terhel.

A végzés azon kijelentésével szemben hogy engem a polgármester ur ónga 1896 jul. 3-án óvadékom felvehetésére figyelmeztetett, ki kell jelentenem, miszerint 1896 jul. 31-én az építés kérdése jogerősen eldöntve nem volt, hivatalosan már az okból sem lehetett hoztam az idézett felszólítást intézni de ilyen nem is kaptam sem akkor, sem később a mai napig.

Ezek után is van szívesem azonban a tek. Tanács tudomására hozni, hogy az általam szerződésileg elvállalt építkezési munkák kivételére a város nagyobb károsodását elkerülendő ma is hajlandó vagyok e czéliből felhívásra az óvadékok bármikor azonnal leteszem, mely esetben azonban a szerződésben a befejezési határidőknél a mulasztottak folytán való megfelelő meghosszabbítását követelem.

Debreczen, 1896. nov. 18.

Kiváló tisztelettel

Blau Gyula s. k.
építész.

Tekintetes Városi Tanács!

1896. évi 791 ügyszám alatt Paksy Imre debreczeni kir. közjegyző ur által voltam bátor a székháza építésének kérdéséből folyó jogaim tekintetében elfoglalt álláspontomat jelezni.

Amennyiben a nemes város a székház ujjáépítése helyett, annak megfelelő kibővítést ezelőzná s e kibővítési munkálatokat — amelyek a II-ik emeletet feltöltendő magukban foglalnak — keresztül vinni óhajta hajlandó vagyok e kibővítési átalakítási munkálatok tervezését magamra vállalni a szokásos procentuális díjak mellett, s az elfogadandó terv s költségvetés alapján, mely a tek. Tanács által elfogadott költségvetési egységára kon alapul az építkezést, mint építése s vállalkozó teljesíteni.

Vagy a mennyiben a nemes város e székházaon kívül más ezelő hasonló nagyságú költségvetéssel járó építkezéseket tenne s azokat reám bizná; — alkalmam nyílnék meghűreztolt reputációm erősítésére és szenvedett kárait s tett kiadásaim pótlására.

Ez esetek bármelyikében fel volnék mentve ama kínos helyzet alól hogy egy város közönségével szemben bírói döntést provokáljak.

Midőn az előterjesztettek gyors elintézését kérem, maradtam a tek. városi Tanács alázatos szolgája.

Debreczen, 1897. jan. 12.

B l a u Gyula s. k.
építész mérnök.

Előreszemmi költség!

Földbirtokosoknak

olcsó törlesztéses kölcsönt
ajánl
és a legrövidebb idő alatt
lebonyolít

BALOG EDE

DEBRECZEN

Nagy-Várad-utca 2125. szám.

Köhögőknek

1000 bizonyítvány igazolja a

Kaiser mell-czukorka

kitűnőségét, mely gyorsan segít köhögés, rekedtség, katharrus és elnyálkásodás ellen. Ausztria, Nemetszág és a Schweiz legnagyobb specialitása. Csomagonként 10 és 20 kr.

Biztos hatást

gyakorolnak a bevált és nagybecsű

Kaiser fodormenta-caramellái

étvágytalanság, gyomorfájás és elrontott gyomor ellen. Valódi csomagokban 20 kr-ért kapható **ROTHSCHNEK V. EMIL** gyógyszerárban Debreczenben.

Bécsi sebolaj

kitűnő szer mindenféle sebesülésnél

(fagyosság és rovarszúrásnál)

helyettesíti a sebkötést teljesen és a gyógyulás legrövidebb idő alatt eszközzi.

Csakis védjegyzett valódi.

1 és 2 koronás üvegcseben.

Raktár: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emilnél.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták köszvénynél, csuszál, tagszagatásnál és meghűlésnél és az orvosok által bedörzsölésre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegeként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Kiadó ujosztásu tanyaföld

A szikgáti cserépvető háta megett 43 és fél katasztrális föld gazdasági épületekkel ellátva folyó évi szept. 1-től több évre kiadó

Értekezhetni Vár-utca 356. szám.
MALATINSZKY FERENCZ-né.

Nem titok

a leghasznosabb ipar, a szeszek elkészítése. ajánlom tehát a likőr gyárosok, és kereskedőknek egyszerű módszerem szerinti, sokszor kitüntetétt

likőr-kivonat különlegességemet

(természetes íz) mindennemű palinkák és legfinomabb likőrök azonnali **csalhatatlan** készítésére **hideg uton**. — Legjobb sikerért kezeség vállalatik.

Felvilágosítást és árlapot ingyen és bérmentve küldök.

EMANUEL ALLINA

gyáros,

likőr-kivonat különlegességekben

Bécs, II. Taborstrasse 22. A

Telefon 6615. sz.

Solid képviselőt keresetnek.

!Négy regény ingyen!

Felhívás

a művelt magyar olvasó közönséghez!

A „Képes Családi Lapok” jelenleg már az ország minden vidékén a legtöbb magyar család rendszeres házi barátja.

Közkedveltséget és elterjedtséget az által ért el, hogy mindig hazafias irányban s úgy van szerkesztve, hogy a serdülő leánykának is bátran a kezébe lehet adni, s e mellett az atyák, anyák és nagyanyák is mindig megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találnak benne.

A „Hölgyek Lapja” című melléklet, a nő hű tanácsadója és szellemi titkára.

A „Regénymelléklet” évente négy díszes regénnyel ajándékozza meg előfizetőit, szép színes borítékkal, melyeknek egyenkénti bolti ára 1 frt, tehát összesen négy forint.

A „Boríték” tele van szórakoztató talányokkal s mulattató apróságokkal, kérdésekkel, feleletekkel, egyszóval a „Képes Családi Lapok” a legértelműsőbb, a legélénkebb s mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap.

A képek a legelső művészek ecsetének köszönik létüket. A „Hölgyek Lapja” mellékletünknek divatképei mindig a legjobb divatnak mintái; így az 1896-ik évi első szám a következő tartalommal jelent meg:

„Házsmér és társa” regény Beniczkyne Bajza Lenkétől; „Újév” költemény Abrányi Emiltől; „A befelét fordított kép” novella Muray Károlytól; „A nő feladata” dr. Turnowsky Mórtól; „A sötét világ” Tolnay Lajostól; „Az ifjú anya” költemény dr. Fekete Sándortól; „Az álom” G. Diószeghy Mórtól; „Bál után” Mészáros Sándortól; „Az időről” szatira Jámor Lajostól; „A szép színész” regény Rudnyánszky Gyulától.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

a „Hölgyek Lapja” című divat- s „Regény”-melléklettel együtt:

Egy évre . . . . . 6 frt.
Fél évre . . . . . 3 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

A „Képes Családi Lapok” hetilapból mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legzélszerűbben levelezési úton — hozzá fordulnak.

A ki három új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget utalványon egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet küldünk.

A ki az egész évre szóló hat forintnyi előfizetési összeget 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak elismerésül 4 regényt küldünk; a ki 3 frt előfizetési összeget 40 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két regényt küldünk elismerésünk jeléül és a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak a kiadóhivatal egy regényt küld jutalmul.

a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala
Budapest, Váci-utca 14. sz. saját házában.

Mélyen leszállított árak!

Üzletáthelyezés és megnagyobbítás miatt minden készleten levő

üveg- porcellán- szalon

és FÜGGŐ lámpákat

a legolcsóbb árakon árusítom ki, november 20-tól 1897. febr. 15-éig, melyre a n. é. közönség figyelmét felkérem.

Teljes tisztelettel
Mocsáry Lajos

a „BIKA” szállodával szemben.

Csődtömeg eladás.

Közadó: **Váradi István** debreczeni volt vaskereskedő csődtömegéül leltározott

vasárúknak

kiarulás utján eladása, a csődválasztmány határozata folytán

folyó január hó 16-án

fog a piacz-utcai bolt helyiségben (Hajdu-ház, a Bikával szemben) megkezdetni, miről a venni szándékozók értesítettek.

Debreczen, 1897. január hó 12-én.

Tömeggondnok

CLAYTON és SHUTTLEWORTH

mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám.

ajánlják hírneves

takarmányvágó gépeiket,

nevezetesen mindennemű

szecska-vágót,

répa-vágót,

darálót,

tengeri morzsolót

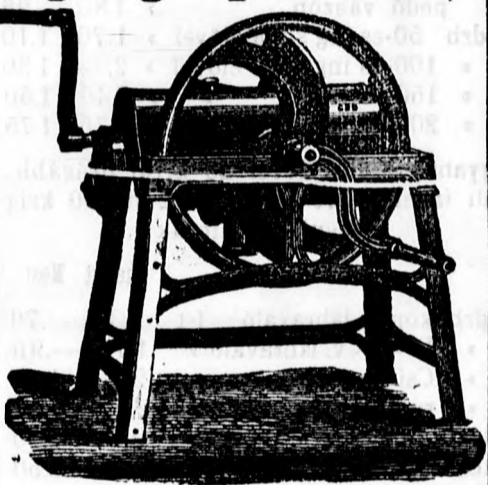
stb. évtizedek óta legszilárdabbnak ismert jó minőségben.

A nagyérdemű közönség kényelmére ezen gépekből állandó bizományi raktár van
DEBRECZENBEN

Bauer és Társa czégnél

Nagy-Péterfia-u. 871. sz. a.

hol ezen gyártmányok eredeti minőségben a legjutányosabban megszerezhetők s hol kivánságra egész takarmány kamarák berendezésére nézve is minden felvilágosítás a legkészségesebben nyújtatik.

Csőd-hirdetmény.

Felhívom a nagyközönség, de különösen az iparos és kereskedő urak figyelmét arra, hogy a

vb. LEIDENFROST ÁRMIN

csődtömegéhez leltározott, a pinche és raktárhelyiségben elhelyezett nagymennyiségű

fűszer-, anyag-, festék-árúk, rum s más szeszes italok,

a melyek még ez ideig nem voltak kiárusíthatók, a csődbíróság engedélye folytán a mai naptól kezdve beszerzési áron alul,

majdnem fele árban

s igen jutányosan lesznek kiárusítva.

Dr. Mariska György,

csődtömeggondnok.

COGNAC
CZUBA-DUROZIER & Co
FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.
Mindenhol kapható.
Vezérgyáruk: RUDA s BLOCHMANN, Budapest és Bécs.

Üzlet átalakulás miatt

alant jelzett áruk

feltűnő olcsó árban

kaphatók

ifj. Kovács S.

cézgnél

Kossuth-utca első takarékpénztár épület.

	Ezelőtt	Most
1 vég 30 rőf $\frac{1}{4}$ Creás vászon	frt 9.50	5.—
1 » 30 » $\frac{1}{8}$ » » »	» 11.—	5.50
1 » 30 » $\frac{1}{8}$ Rumburgi v.	» 14.50	7.50
1 » 30 » $\frac{1}{8}$ Imperial v.	» 15.—	8.—
1 » 30 » $\frac{1}{8}$ Hollandi v.	» 16.—	7.35
1 » 30 » $\frac{1}{8}$ Chiffon	» 9 —	5.50
1 » 30 » $\frac{1}{8}$ » » »	» 12.—	6.—
1 » 30 » $\frac{1}{8}$ » » »	» 13.50	6.—
1 mtr. 155 cm. széles lepedő vászon	» 1 20	—60
1 mtr. 175 cm. széles lepedő vászon	» 1 80	—96
1 drb 50-es ing sima elővel	» 1.70	1.10
1 » 100-as ing sima elővel	» 2.—	1.30
1 » 150-es » » »	» 2.40	1.50
1 » 200-as » » »	» 2.75	1.75

Ugyanaz redős elővel 20 krral drágább.
Báti ingek 1 frt 40 krtól 2 frt 50 krig legujabb minták

	Ezelőtt	Most
1 drb köper lábravaló	frt 1.30	—70
1 » Damast v. lábravaló	» 1.75	—90
1 » Csikós gradl. lábrav.	» 2.40	1.20
1 » rumburgi lábravaló	» 2.75	1.40
1 tczt. inggallér ötszörös	» 2.50	1.90
1 tczt. kezelő	» 4.80	3.50

12 drb. francia battist zsebkendő különböző színekben 1 forint 50 krtól 6 frtig.

	Ezelőtt	Most
1 drb Gratiósa (vasnyelű) esernyő	frt 2.50	1.25
1 drb Gratiósa (vasnyelű) női ernyő	frt 2.40	1.20
Fiu kalapok 50 krtól	1 frt 20 krig	
Férfi » 70 »	2 forintig.	

Kemény kalapok minden színben
1 frtől 2 frt 50 krig.

Selyem nyakkendők
10 krtól 60 krig.

Francia füzönyök (Mieder)
80 krtól 2 frt 50 krig.

Uti bőröndök,

Illatszerek, fésük, kefék,

bőrárak stb.

bámulatos olcsó árban

kaphatók

fenti cézgnél.

Valódi Ananász, Jamaikai, Cuba, Brazíliai RUMOK raktára.

DÉLI GYÜMÖLCS nagy raktára.

Van szerencsém a n. é. közönség figyelmét a legujabb találmányu „Pörköltöm” segítségével előállított

pörkölt és darált kávéra felhívni, mely a legjobb fajta nyers kávék összepörköléséből áll elő és egy kitűnő erejű indiai kávéval keverve, kitűnő darált kávé bocsájtatok a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Ajánlok továbbá mindenféle tisztán kezelt fűszereket, mazsolát, mandulát, mogorót, cukrot, gyertyát és mindenféle szobabeeresztő lackokat a legjobb fajtából, szolid és pontos kiszolgálás mellett. — A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

JÁNOSSY BÉLA
kenyér-piacz.

Mazsola, mandula, füge, datolya, citrom és narancs, kicsinyben és nagyban.

Nagyobb megrendeléseknél engedményt adok.

COGNAC és valódi szerémi szilvórium. Thea 1 deka 5 ktlól feljebb.

Kitűnő erejű és zamatú
Indiai darált kávé
cigória nélkül
1 kilo 1 frt 40 krt.

Különféle

csődtömegtől

óriási mennyiségben érkeztek és igen jutányos árban kaphatók mindenféle **vásznak, Carton, női ruhaszövetek** és mindenféle **rőfös- és rövidáru-czikkek.**

A Plank és Orbán M.-féle üzletek összes bolti berendezései olcsón eladó. Megtekinthetők és értesítés nyerhető

ADLER SIMON

partie áru üzletében, a vármegyeháza mellett.

Kukoricza-morzsolók

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül

Gabonarosták, Konkolyozók (tieurók); kézi kezelésre való

Séna- és szalma sajtók fekvően vagy kocsira szerelve

Takarmány-füllesztők, Szállítható **takarék-főző-üstök** takarmány stb. részére zománcz bevonattal vagy anélkül, szállítókészülékkel vagy anélkül

Szeceksavágók Répa- és burgonya, vágók, Darálóok,

»Agricola« sorvetőgépek (tolókerék szerkezettel) mindenneművetemény számára, váltókerekek nélkül,

Egy-, két- és több vasu ekék jótállás mellett elismert legjobb minőségben és szerkezettel készülnek

MAYFARTH Ph. és Társa

cs. és kir. kiz. szab. gazdasági gépgyárában.

Bécs, III. Taaborstrasse 76 sz.
Arjegyzék ingyen. — Képviselek felvételnek